

[Kulkuriveljeni Jan](#)

Mestaria kunnioittaen: Tribuutti Tapio Rautavaaralle
Chisu

Kuuntele keskittyneesti ja tee erilaisia havaintoja,
kirjaa niitä paperille.

Harjoitusten tarkoitus

EDISTÄÄ OMAA GRADUA

Perehdytään laadulliseen tutkimukseen

- Luennot (Leena Syrjälä)
- Harjoitukset
 - Keskusteluja, vertaistyöskentelyä, luentoja, kirjallisuutta
 - LET-esimerkkejä
 - Oman aineiston käsittelyä ja tutkimusraportin kirjoittamista

Harjoitusten painopistealueet

- Laadullisen aineiston havaitseminen – tulkinta (analysointi, merkityksellistäminen – luokittelu (käsitteellistäminen)
- Eettisyyden ja luotettavuuden arviointi

Opintojakson tuotoksena tutkimusraportti ja sen esittäminen. Raportissa selostetaan tutkimuksen kulku ja pohditaan tutkimuksen toteutuksen vaihteita.

Ks. Matriisi

LAADULLINEN TUTKIMUS -HARJOITUKSET

Havaitsemisen taidosta merkitysten tulkintaan ja käsitteellistämiseen

- Ability to recognize diversity as well as regularity
- Enjoy the mental challenge of working with data (Corbin & Strauss, 2008)

let.oulu.fi / pirkko.hyvonen@oulu.fi

Havaitsemisen taitoa, sensitiivisyyttä, voi harjoitella!

- Kokonaisuus, yksityiskohdat, osat
- Lähelle, kauas, eri osiin
- Erilaiset kontekstit

Analysointi alkaa havaitsemisesta (tulkinta, käsitteellistäminen)

Havaitaan ja etsitään

- Yleensä
- Tutkimustavoitteen ja -kysymysten suunnassa

Miten havainnot vaikuttavat?

- Emotionaalisesti
- Kognitiivisesti

Mitä havainnoille tehdään?

- Tullaan tutuiksi niiden kanssa (havaitaan useita kertoja / reflektoidaan teoriaan)
- Tulkitaan merkityksiä: mitä/mistä ne kertovat
- Luokitellaan (kategorisoidaan) ja käsitteellistetään
- Säännönmukaisuuksia / poikkeavuuksia /

Kvalitatiivisen tutkijan toivottuja ominaisuuksia mm.

- Kyky ymmärtää ihmistä ja ihmisen toimintaa
- Uteliaisuus (halu ymmärtää ja etsiä tietoa)
- Tavoitteellisuus, joustavuus ja valmius ottaa riskejä
- Luovuus ja mielikuvitus (divergentti ajattelu)
- Kyky ajatella analyyttisesti ja loogisesti
- Taito arvioida (reflektiivisyys) ja verrata
- Kyky tunnistaa erilaisuutta ja säännönmukaisuutta
- Kyky sietää epäselvyyttä
- Taito ratkaista ongelmia
- Kypsyys ymmärtää vastaajien arvo
- Kypsyys hyväksyä ja kehittää itseään tutkimusinstrumenttina
- Luottaa itseensä ja arvostaa työtään
- Osaa hyödyntää (tutkimus)verkostoja ja etsiä relevanttia tietoa

Analyysi

Havaitsemisen, tulkinnan ja päättelyn prosessi:

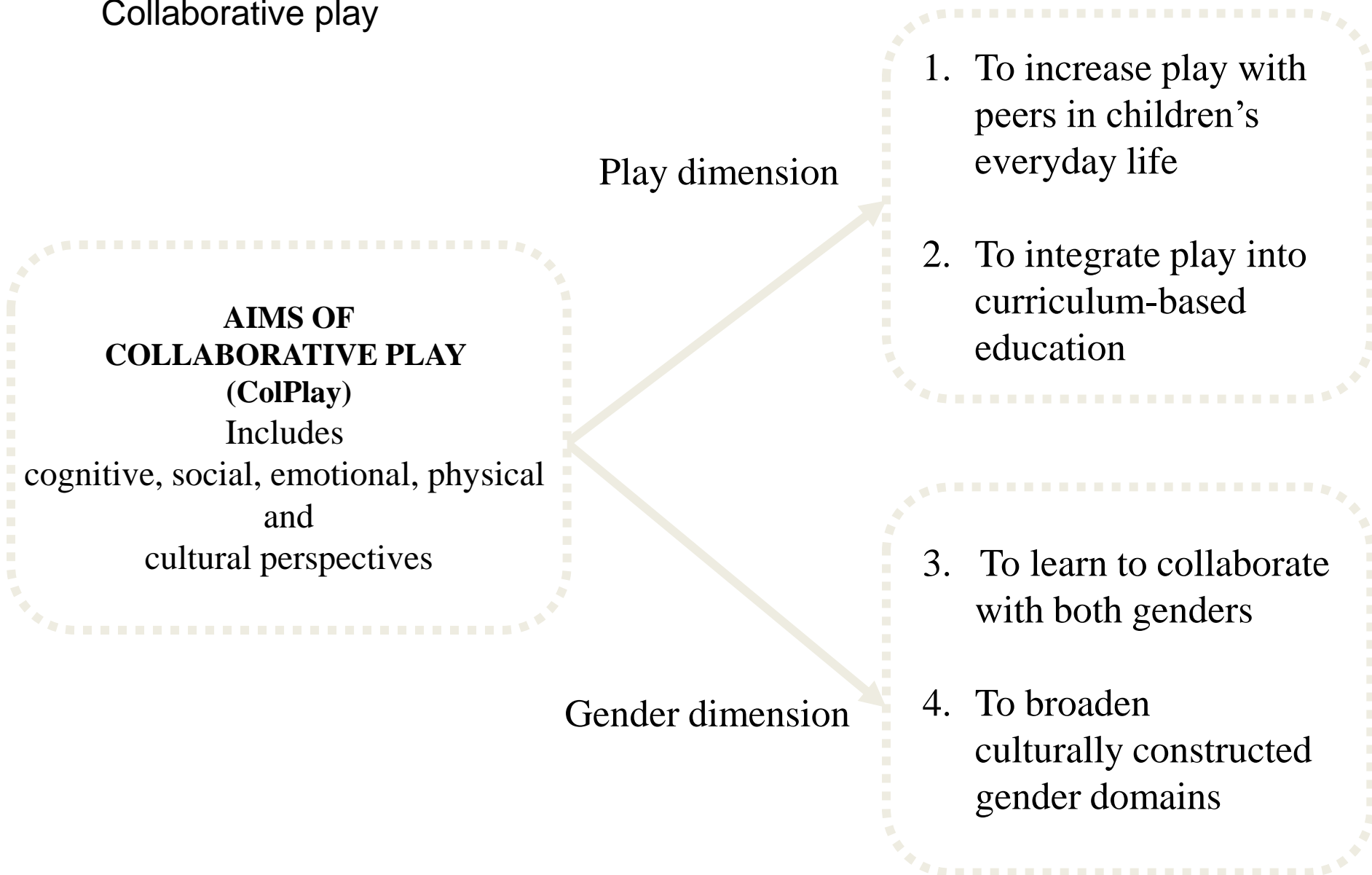
aineiston osien systemaattista tarkastelua ja tulkintaa, jossa määritellään aineiston osien ominaisuuksia ja toimintoja (merkitys), käsitteellistetään niitä, verrataan niitä toisiinsa ja tehdään päätelmiä kokonaisuudesta.

Teoria

Set of well-developed categories (themes, concepts) that are systemically interrelated through statements of relationship to form a theoretical framework that explains some phenomenon (Hage, 1972, p. 34)

Käsite ks. esimerkit

Collaborative play

LAADULLISEN TUTKIMUKSEN PAINOPISTEALUEITA

Tutkija on instrumentti

- Instrumenttia on jatkuvasti kehitettävä
 - Analysointi ilmentää tutkijan ymmärrystä
 - Merkitys, tulkinta ja käsitteellistäminen liittyvät toisiinsa
 - Ennakkoluulot, asenteet, riittämätön kontekstin ymmärtäminen
 - Tulkinta ei tuota aineiston replikaatiota

Analysointi on tiedettä ja taidetta ja se on strategista toimintaa.

Aineistossa on useampiakin kuin vain yksi tarina

- Kvaliaineisto rikasta
- Eri tutkijoilla voi olla eri fokus, erilainen tulkinta, erilainen merkitysten identifiointi, erilaisia päätelmiä
- Samallakin tutkijalla erilainen lähestymistapa ja prosessi eri aikana
(Corbin & Strauss, 2008: esimerkki krooniset sairaudet -aineisto)

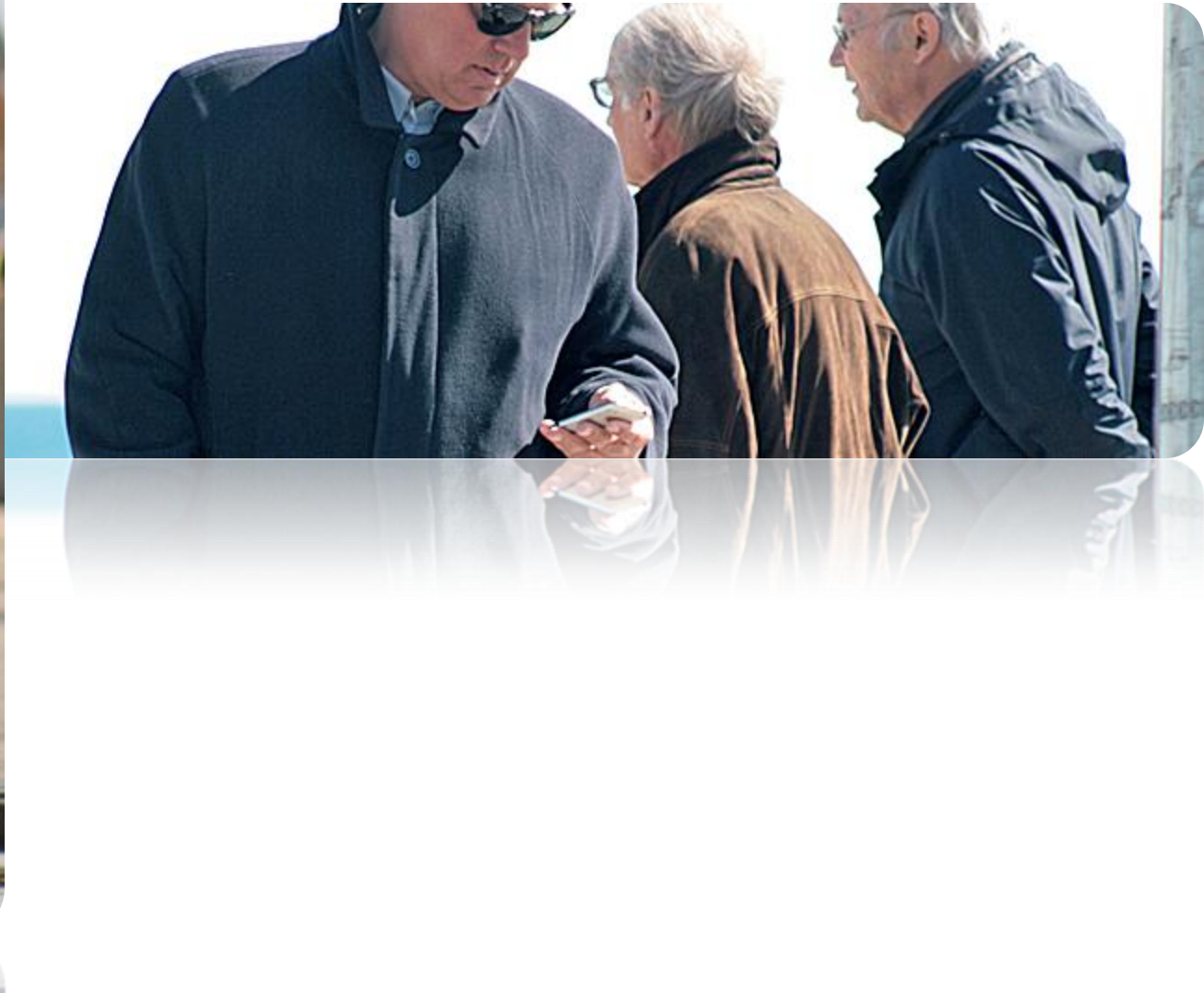
Käsitteet muodostavat analysoinnin rungon

Analysointia tehdään eri tasoilla

- Surface – ”journalismi”-tyyppinen
- In-depth – uutta tietoa ja syvällistä ymmärrystä; hyvin perusteltu luokittelu, käsitteet, prosessin selittäminen

Mitä tekemäsi havainnot merkitsevät?
Samankaltaiset merkitykset liitetään yhteen ja valitaan
niitä kuvaava käsite.

Harjoitus 1.: Places and spaces (ihminen – ympäristö)

- Pienryhmissä
 - Aineistona valokuvat: ihmisen toiminta eurooppalaisen suurkaupungin kadulla lauantai-iltapäivänä 13.3.2010.
 1. Nimeä ennakko-oletuksesi (1/opiskelija)
 2. Katsokaa valokuvat huolella ja tehkää havaintoja aineistosta: mistä aineisto kertoo; mistä se ei kerro.
 - Merkitkää ylös havaintonne
-
3. Tee havaintoja itsestäsi havainnoijana
 4. Esittäkää muille ryhmille havaintonne

Harjoitus 2.

Teemme Lapin ja Oulun yliopistoissa tutkimusta yli 60-vuotiaista, jotka eivät käytä tietokonetta. Vaikka tietokoneen käyttö on yleistynyt, eivät kaikki voi, osaa tai halua käyttää sitä. Kuulutko Sinä heihin?

Pyydämme Sinua kirjoittamaan siitä, millaista elämäsi on ilman tietokonetta. Ei ole väliä, oletko käyttänyt tietokonetta aiemmin tai aiotko käyttää sitä myöhemmin. Toivomme, että kuvaat ja pohdit elämääsi ilman tietokonetta esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla: Miksi et käytä tietokonetta? Haluaisitko käyttää tietokonetta? Millaisia tunteita elämäsi ilman tietokonetta Sinussa ja muissa herättää? Miten muut suhtautuvat siihen, ettei Sinulla ole tietokonetta? Millaisissa asioissa päiväsi ilman tietokonetta kuluvat? Mitä käytännön hyötyjä tai haittoja siitä on, että et käytä tietokonetta?

Voit kirjoittaa nimettömänä ja haluamallasi tavalla. Kirjoituksen pituuden voit valita vapaasti. Pyydämme Sinua kuitenkin kirjoituksesi yhteydessä ilmoittamaan syntymävuotesi, sukupuolesi, koulutuksesi, ammattisi sekä asuinpaikkakuntasi. Kirjoitelmat tulevat vain tutkijoiden käyttöön, eikä kirjoittajien henkilöllisyys tule tutkimuksesta ilmi. Kirjoitukset tulee lähettää 23.3.2009 mennessä joko kirje- tai sähköpostina osoitteeseen: Päivi Hakkarainen, Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta, mediapedagogiikkakeskus, PL 122, 96101 Rovaniemi / paivi.hakkarainen@ulapland.fi

Kiitämme kirjoittajia etukäteen! Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää yli 60-vuotiaita paremmin palvelen tietoyhteiskunnan rakentamisessa.

Päivi Hakkarainen ja Pirkko Hyvönen

let.oulu.fi pirkko.hyvonen@oulu.fi

UNIVERSITY of OULU
OULUN YLIOPISTO

Emme tarvitse tietokonetta.

Tarve

Olen aiemmin kirjoitellut
Kotiseutulehtiin muistelmia,
kertomuksia jne. Sain tyttären
perheeltä vanhan tietokoneen, emme
liittyneet verkkoon, vaan kirjoittelin
juttuja sisään ja tulostin ne lehdille.

Kokemus

Tietokone kirjoituskoneena

Tarve

Oma tapa toimia

Nyt muutettuamme laitamme
rakkineen kierrätykseen pois
tarpeeton kalu.

Tietokoneen arvostus

Tarve

Ei ole viruksia, ei päivityksiä, ei
pankkikorttien väärinkäyttöä. Elämä
on ihanaa vapaana, olen tietoinen
kaikenlaisesta ”vaarasta” tietokoneen
käytössä. Ollessani työssä sain
virkaurani aikana tutustua kehitykseen
tiedoitusasioissa (ennen Morsesta)
juusasta ??, morsesta
kaukokirjoittimeen. Tietokoneet tulivat
viime vuosinani, kirjanpito inhoitti
niillä, olisin halunnut pitää tilikirjat.

Tietokoneen vaarat ja haitat

Kokemus

Muutosvastarinta

KIRJALLISUUS

- APA6 Manual
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. (2009). KvaliMot, Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja.

http://www.fsd.uta.fi/julkaisut/motv_pdf/KvaliMOTV.pdf

Menetelmäopetuksen tietovaranto:

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/index.html>

- Corbin & Strauss (2008/1990). Basics of qualitative research.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Tammi.
- Kinnunen, M. & Löytty, O. (2002). Tieteellinen kirjoittaminen. Tampere: Vastapaino.
- Mäkinen, O. (2005). Tieteellisen kirjoittamisen ABC. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita.
- ps. Lehtonen, M. (2000). Merkitysten maailma. Tampere: Vastapaino.
- Ks. myös kirjallisuuslista Optimasta

let.oulu.fi pirkko.hyvonen@oulu.fi